

Brussel, 3.10.2012
COM(2012) 573 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE EN HET COMITE VAN DE
REGIO'S**

Akte voor de interne markt II

Samen voor nieuwe groei

(Voor de EER relevante tekst)

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT,
DE RAAD, HET ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITE EN HET COMITE
VAN DE REGIO'S**

Akte voor de interne markt II

Samen voor nieuwe groei

(Voor de EER relevante tekst)

Inhoud

1.	INLEIDING.....	3
2.	SAMEN VOOR NIEUWE GROEI.....	4
2.1.	De ontwikkeling van volledig geïntegreerde netwerken in de interne markt	5
	Spoorvervoer	6
	Vervoer over zee.....	7
	Luchtvervoer.....	8
	Energie	8
2.2.	De mobiliteit van burgers en ondernemingen over de grenzen heen bevorderen	9
	Mobiliteit van burgers	9
	Toegang tot financiering.....	10
	Ondernemingsklimaat.....	11
2.3.	De digitale economie in Europa ondersteunen.....	12
	Diensten.....	13
	Een digitale interne markt	14
	Elektronische facturatie in aanbestedingen	15
2.4.	Sociaal ondernemerschap, cohesie en consumentenvertrouwen versterken.	16
	Consumenten	16
	Sociale cohesie en sociaal ondernemerschap	17
3.	CONCLUSIE.....	18
	BIJLAGE I: LIJST VAN KERNACTIES IN AKTE VOOR DE INTERNE MARKT II.....	19
	BIJLAGE II: AKTE VOOR DE INTERNE MARKT I: STAND VAN ZAKEN	21

1. INLEIDING

Dit jaar viert de interne markt haar 20e verjaardag. Er is heel wat bereikt: van 1992 tot 2008 heeft de interne markt in de EU 2,77 miljoen extra banen opgeleverd en een bijkomende groei van het BBP met 2,13 %¹. Voor Europese consumenten betekent de interne markt meer keuze tegen lagere prijzen - een daling met 70% van de kosten voor mobiele telefonie is maar één van de voorbeelden. Burgers hebben dankzij de interne markt de mogelijkheid gekregen vrij te reizen en te wonen en werken waar zij willen. Jongeren hebben de gelegenheid gekregen om in het buitenland te studeren – meer dan 2,5 miljoen studenten hebben de afgelopen 25 jaar deze kans aangegrepen. Voor de 23 miljoen Europese ondernemingen is een interne markt van 500 miljoen consumenten opengestaan. De boodschap is duidelijk, het bewijs is er: een sterke, diepgaande en geïntegreerde interne markt brengt groei op gang, creëert banen en biedt Europese burgers kansen die er twintig jaar geleden niet waren.

De ontwikkeling van de interne markt is een onafgebroken opgave. De interne markt moet inspelen op een onophoudelijk veranderende wereld waarin maatschappelijke en demografische uitdagingen, nieuwe technologieën en dwingende opdrachten, alsmede druk op grondstoffen en klimaatverandering, zich aandienen in de beleidsvoering.

Door de economische en financiële crisis zijn deze uitdagingen nog toegenomen en is duidelijk geworden dat er fundamentele structurele hervormingen nodig zijn. Nu de werkloosheid hoog blijft, vooral bij jonge mensen, en een deel van de Europese bevolking in armoede leeft, gaat het om een economische maar ook sociale crisis. Deze crisis moet snel, diepgaand en vastbesloten worden aangepakt. Als wij dat niet doen, groeit het gevaar dat Europa en de Europese lidstaten zich op zichzelf terugplooiën, hetgeen het vertrouwen in het Europese project kan ondermijnen.

De interne markt is een sleutelinstrument om onze langetermijnvisie van een sterk concurrerende sociale markteconomie waar te maken. Zij verhoogt het concurrentievermogen van Europa op de wereldmarkt. De onderlinge samenhang en complementariteit tussen interne en externe beleidsmaatregelen leidt tot meer handel en grotere groei.

Meer dan ooit hebben wij behoefte aan een interne markt die hervormingen ondersteunt voor meer groei en banen, bij burgers en ondernemingen meer vertrouwen wekt en hen in het alledaagse leven concrete voordelen oplevert. Dit zal onze onafgebroken aandacht en inzet vergen.

In de Akte voor de interne markt² die de Commissie in april 2011 heeft voorgesteld, worden twaalf hefbomen uitgewerkt om de interne markt verder te ontwikkelen, in een allesomvattende benadering waarvoor zowel Mario Monti als het Europees Parlement hebben gepleit in hun respectieve verslagen over de toekomst van de interne markt^{3 4}. Hierin werd een reeks van twaalf kernacties en 50 aanvullende acties aangekondigd om de groei te stimuleren en het vertrouwen te versterken. Dankzij de gezamenlijke

¹ Voor de berekeningen van de Europese Commissie wordt het macro-economisch model QUEST II gebruikt. Voor meer informatie over het model, zie http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication1719_en.pdf

² Mededeling van de Europese Commissie: “Akte voor de interne markt. Twaalf hefbomen voor het stimuleren van de groei en het versterken van het vertrouwen . Samen werk maken van een nieuwe groei”, COM(2011) 206 definitief.

³ Mario Monti: “Een nieuwe strategie voor de eengemaakte markt”; verslag aan de voorzitter van de Europese Commissie; 9 mei 2010.

⁴ Europees Parlement, “Verwezenlijken van een interne markt voor consumenten en burgers” (Grieks verslag); A7-0132/2010.

betrokkenheid van het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en tal van belanghebbenden is een politieke visie op de verdere ontwikkeling van de interne markt ontstaan die door een brede groep wordt gedragen en op ruime politieke aandacht heeft kunnen rekenen. Toch moet zo spoedig mogelijk vooruitgang worden geboekt zodat de twaalf prioritaire voorstellen van de eerste Akte voor de interne markt overeenkomstig het verzoek van de Europese Raad⁵ snel en indien mogelijk vóór het einde van het jaar worden goedgekeurd. Op dit ogenblik zijn elf van de twaalf voorgestelde kernacties nog niet door het Europees Parlement en de Raad aanvaard.

De crisis is op zijn hoogst, dus moeten wij nu handelen om verdere stappen voor te bereiden. Daarom wordt in deze mededeling een "Akte voor de interne markt II" aangekondigd, met een tweede reeks prioritaire acties. Deze acties beogen op het terrein reële effecten teweeg te brengen en willen burgers en ondernemingen vertrouwen schenken om de interne markt in hun eigen voordeel te gebruiken.

Omdat de huidige crisis verder evolueert en nieuwe uitdagingen opduiken, lijkt het geen twijfel dat in de toekomst meer acties noodzakelijk zullen zijn om de interne markt aan te zwengelen als een motor voor groei en toenemende welvaart.

Of dit streven met succes zal worden bekroond, hangt af van de vraag of de regels van de interne markt op efficiënte, voorspelbare en betrouwbare wijze worden uitgevoerd. Daarom is het belangrijk dat de regels van de interne markt door de autoriteiten van de lidstaten worden omgezet en dag na dag worden toegepast. De Commissie zal zich volledig op deze uitdaging toeleggen, zoals vermeld in de mededeling van juni 2012 over dit onderwerp⁶. Er zijn met name bijkomende inspanningen vereist in de sectoren met het grootste groeipotentieel, namelijk de diensten en netwerken. Zij zal ook zorgen voor beter toezicht op de werking van de interne markt door gebruik te maken van het Europees semester. Het is de bedoeling dat de deelnemers elkaar onder sterkere druk zetten en maatregelen voorstellen om zowel op Europees als op nationaal vlak de overblijvende obstakels aan te pakken.

Om de visie van de interne markt om te vormen tot een tastbare realiteit voor burgers en ondernemingen, is zonder twijfel onafgebroken politieke steun van alle deelnemende partijen vereist. De eerste Akte voor de interne markt kan reeds bogen op een geest van partnerschap tussen de Commissie, het Europees Parlement en de Raad. Dezelfde geest van partnerschap zal vereist zijn om de Akte voor de interne markt II te laten gedijen.

2. SAMEN VOOR NIEUWE GROEI

Sinds de goedkeuring van de eerste Akte voor de interne markt in april 2011 heeft de Commissie voorstellen ingediend voor haar twaalf kernacties en voor 36 van haar 50 aanvullende acties (zie bijlage II). In deze mededeling, die voortbouwt op de eerste Akte voor de interne markt, worden vier aandrijvers aangewezen waarrond de kernacties worden gevoerd.

De vier aandrijvers van nieuwe groei die in deze mededeling worden voorgesteld, betreffen:

1. de ontwikkeling van volledig geïntegreerde netwerken in de interne markt;
2. de bevordering over de grenzen heen van de mobiliteit van burgers en ondernemingen;

⁵ Conclusies van de Europese Raad; 23 oktober 2011; EUCO 52/11.

⁶ Mededeling van de Europese Commissie: "Betere governance van de interne markt", COM(2012) 259.

3. de ondersteuning van de digitale economie in Europa;
4. de versterking van het sociaal ondernemerschap, de cohesie en het consumentenvertrouwen.

Netwerken vormen de ruggengraat van de economie; het doel is een interne markt tot stand te brengen waarin burgers en ondernemingen voordeel halen uit de gemeenschappelijke markt voor vervoer en energie. Grensoverschrijdende mobiliteit van burgers en ondernemingen vormt de kern van de interne markt; wij moeten er alles aan doen om deze verder te bevorderen. De digitale sector is een belangrijke aandrijver van productiviteit en creativiteit en wij moeten streven naar een digitale interne markt waarin burgers en ondernemingen vrij en zonder enige beperking online grensoverschrijdende handel kunnen drijven. Sociaal ondernemerschap, cohesie en consumentenvertrouwen zorgen voor inclusieve groei waarbij kansen worden geboden op basis van eerlijke, degelijke en rechtvaardige regels voor burgers en ondernemingen.

De twaalf onder deze vier aandrijvers voorgestelde hefboomen en kernacties zijn aangewezen, rekening houdend met de standpunten van het Europees Parlement⁷, de lidstaten, het Europees Economisch en Sociaal Comité⁸ en belanghebbenden. Zij weerspiegelen de beginselen van betere regelgeving en de werkzaamheden in het kader van de studie die namens de Commissie is ondernomen over de kostprijs van het niet-bestaan van Europa, alsmede de 20 belangrijkste aandachtspunten die door burgers en ondernemingen zijn aangewezen⁹. De voorstellen sluiten voorts ook aan bij de lopende herziening van de vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-strategie, met name de EU-strategie voor het industriebeleid¹⁰, de Digitale agenda¹¹ en het initiatief voor een innovatie-Unie¹². Alle twaalf kernacties zullen een bijdrage leveren tot groei, werkgelegenheid en vertrouwen in de interne markt. Zij kunnen allemaal binnen het mandaat van deze Commissie worden gerealiseerd. Niet alle acties hebben betrekking op wetgeving maar naar verwachting zullen zij wel allemaal echt voelbaar op het terrein zijn¹³.

2.1. De ontwikkeling van volledig geïntegreerde netwerken in de interne markt

Netwerken leveren diensten die de meeste burgers en ondernemingen dagelijks gebruiken, niet het minst op het gebied van vervoer en energie. Het is nu juist op deze twee gebieden dat de interne markt ondanks alle geboekte vooruitgang onvolledig is. De Commissie koestert de visie van een interne markt voor vervoer en energie waarin consumenten, hetzij burgers hetzij ondernemingen, een reële keuze hebben en exploitanten de vrijheid krijgen om hun diensten overal, altijd en aan elke klant op gelijke basis aan te bieden.

Efficiënte, geïntegreerde en duurzame netwerken van vervoers- en energie-infrastructuur vormen een basisvoorwaarde om deze visie in werkelijkheid om te zetten. Naast het

⁷ Resolutie van het Europees Parlement van 14 juni 2012 over de “Toekomst van de Single Market Act” (2012/2663(RSP)).

⁸ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over “Belangrijke acties voor een Akte voor de interne markt II”; EESC 1575/2012.

⁹ Europese Commissie: “The Single Market through the lens of the people”; http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs/20concerns/publication_en.pdf

¹⁰ Mededeling van de Europese Commissie: “Een geïntegreerd industriebeleid in een tijd van mondialisering”; COM(2010) 614.

¹¹ Mededeling van de Europese Commissie: “Een digitale agenda voor Europa”, COM(2010) 245.

¹² Mededeling van de Europese Commissie: “Innovatie-Unie”; COM(2010) 546.

¹³ Alle acties waarmee de Commissie moet worden belast volgens de voorstellen van dit document, zijn consistent en verenigbaar met het huidige meerjarig financieel kader (2007-2013) en met het voorstel voor een nieuw meerjarig financieel kader 2014-2020.

bevorderen van een efficiënt gebruik van bestaande netwerken zal de EU de ontwikkeling van netwerken blijven financieren door middel van haar structuur- en cohesiefondsen en haar trans-Europese netwerken. De voorstellen voor de EU-begroting na 2013, in het bijzonder de financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen (Connecting Europe Facility), voorzien in belangrijke investeringsbronnen voor vervoer, energie en digitale netwerken die moeten worden aangesproken om alle lidstaten ten volle te laten deelnemen aan de interne markt.

Met deze visie voor ogen is aanzienlijke vooruitgang geboekt in tal van vervoerswijzen en is het derde energiepakket tot uitvoering gebracht, hetgeen leidt tot een grotere keuze van diensten en meer voordelen voor de consumenten. Om de integratie van de Europese interne markt voor vervoer en van de energiemarkten verder te bevorderen, zal de Commissie de mededingingsregels en in het bijzonder de antitrustregels krachtig blijven handhaven.

Toch moet vooral in het spoor-, weg- en scheepsvervoer maar ook in de sectoren elektriciteit en gas meer worden ondernomen omdat de Europese ondernemingen en consumenten nog steeds onnodig hoge prijzen betalen ten gevolge van onefficiënte en versnipperde vervoers- en energiemarkten. De Commissie heeft vier kernacties aangewezen die ons meteen op weg helpen naar onze gemeenschappelijke visie. Zij zal zich verder blijven bezinnen over sectoren waarin bijkomende voordelen alsook milieu- en sociale voordelen binnen het bereik liggen, bijvoorbeeld in het vrachtvervoer over de weg. De bestaande beperkingen inzake cabotage brengen mee dat een groot aantal vrachtwagens leeg rijden, hebben negatieve gevolgen voor het concurrentievermogen en de handel en leveren moeilijkheden op bij de controle op de naleving van de sociale basisregels.

Spoorvervoer

Kernactie 1:

Het binnenlandse passagiersvervoer per spoor openstellen voor exploitanten van andere lidstaten om de kwaliteit en de kostenefficiëntie van het reizigersvervoer per spoor te verbeteren.

In het spoorvervoer kunnen exploitanten van andere lidstaten nog steeds geen diensten van passagiersvervoer verrichten op binnenlandse lijnen van een andere lidstaat. Tegelijkertijd kunnen overheidsopdrachten voor dienstverlening rechtstreeks zonder openbare procedure worden gegund. Uit de ervaring van lidstaten die hun markt van binnenlandse spoorwegdiensten voor passagiersvervoer hebben opengesteld, blijkt dat concurrentie in het spoorvervoer tot aanzienlijke efficiëntiewinst heeft geleid, in het bijzonder bij gevestigde spoorwegondernemingen. Dat heeft voor de uitgaven aan spoordiensten in overheidsopdracht grote besparingen opgeleverd, die 20-30 % kunnen belopen.

Op basis van deze positieve ervaringen zal de Commissie een vierde spoorwegpakket voorstellen. Door alle spoorwegondernemingen met een licentie in Europa open toegang te verlenen voor het verrichten van diensten van passagiersvervoer op binnenlandse lijnen in de EU en hun het recht te geven in te schrijven voor overheidsopdrachten van dienstverlening, zal het pakket meer concurrerende en efficiëntere spoorwegdiensten op binnenlandse lijnen opleveren met een betere kwaliteit en tegen lagere prijzen voor Europese burgers. Daardoor worden meer passagiers van andere vervoerswijzen aangetrokken, hetgeen positieve gevolgen heeft voor het milieu.

Het pakket zal ook leiden tot een betere governance van het infrastructuurbeheer om het gebruik van bestaande infrastructuur te optimaliseren met een betere toewijzing van

capaciteit, planning van onderhoud en ontwikkeling daarvan. Samen met een nieuwe gemeenschappelijke aanpak van de regels inzake veiligheid en interoperabiliteit zal dit ervoor zorgen dat non-discriminerende toegang wordt gewaarborgd met gelijke concurrentievoorwaarden voor iedereen.

Vervoer over zee

Kernactie 2:

Een echte interne markt voor vervoer over zee verwezenlijken door Europese goederen die tussen EU-zeehavens worden vervoerd, niet langer te onderwerpen aan de administratieve en douaneformaliteiten die van toepassing zijn op uit overzeese havens komende goederen.

Ongeveer 40 % van de goederen van de interne markt worden vervoerd over kortevaartverbindingen tussen EU-havens¹⁴. Vandaag de dag worden schepen die op weg zijn tussen EU-havens, geacht het douanegebied van de EU te hebben verlaten. Het gevolg daarvan is dat schepen die een levering van één lidstaat naar een andere vervoeren, volgens de normale procedure nog steeds dezelfde complexe administratieve formaliteiten moeten doorlopen als schepen die van overzeese havens komen.

Zelfs al bestaan er in de EU-wetgeving reeds vereenvoudigde administratieve procedures voor zeevervoer, toch hebben schepen die tussen EU-havens varen, af te rekenen met een groot aantal complexe procedures, hetgeen tot gevolg heeft dat de scheepvaart binnen de EU benadeeld wordt ten opzichte van andere vervoerswijzen.

Om een echte interne markt voor goederenvervoer per schip tot stand te brengen, zal de Commissie, in het kader van haar ruimere inspanningen om mariene en maritieme groei te stimuleren¹⁵, een "blue belt"-pakket indienen met wetgevende en niet-wetgevende initiatieven om de administratieve lasten voor het scheepsvervoer binnen de EU te verminderen tot een niveau dat vergelijkbaar is met dat van andere vervoerswijzen (luchtvervoer, spoorvervoer, wegvervoer). Dit zal worden ondersteund door moderne ICT-technologieën die voor vervoer binnen de interne markt voldoende zekerheid kunnen verschaffen dat schepen en vrachten op betrouwbare wijze worden getraceerd.

De aantrekkingskracht van het scheepsvervoer is bovendien afhankelijk van de beschikbaarheid, de efficiëntie en de betrouwbaarheid van havendiensten. In een mondiale context moet de waardeketen in geïntegreerde vorm worden bekeken. De toegang tot havens moet dus op geïntegreerde wijze worden georganiseerd. De havenautoriteiten spelen een cruciale rol in dit geheel. De beschikbaarheid, efficiëntie en betrouwbaarheid van havendiensten zal bijdragen tot een grotere aantrekkingskracht van het zeevervoer. De Commissie beoogt derhalve eveneens de efficiëntie en de algemene kwaliteit van de havendiensten te verbeteren door kwesties te behandelen zoals de verplichtingen van lidstaten betreffende degelijke planning van havens en verbindingen met het hinterland, transparantie van overheidsfinanciering en haventarieven en het streven naar administratieve vereenvoudiging in havens. Daarnaast moeten de beperkingen van de dienstverlening in havens opnieuw worden onderzocht.

¹⁴ In ton/km. Raming op basis van Eurostat-gegevens.

¹⁵ Mededeling van de Europese Commissie: "Blauwe groei Kansen voor duurzame mariene en maritieme groei"; COM(2012) 494.

Kernactie 3:

De invoering van het gemeenschappelijk Europees luchtruim versnellen om de veiligheid, capaciteit en efficiëntie alsmede de milieugevolgen van het luchtvaartverkeer te verbeteren.

Het uitblijven van eenmaking in het beheer van het Europese luchtruim heeft aanzienlijke negatieve gevolgen voor de gebruikers van het luchtruim. Het leidt ertoe dat vliegtuigen onnodige omwegen maken in plaats van directe routes te volgen en zorgt voor vertraging in het luchtverkeer, met grote economische en milieuschade tot gevolg. De versnippering van het Europese luchtruim brengt voor luchtvaartlijnen hoge extra kosten mee die jaarlijks op ongeveer 5 miljard euro kunnen worden geraamd¹⁶. Deze kosten worden uiteindelijk gedragen door de vliegtuigpassagiers en door de Europese economie. Door de gestage groei van het luchtvaartverkeer is het bestaande systeem van beheer van het luchtverkeer niet langer duurzaam om redenen van veiligheid, capaciteit en kostprijs.

Door de versnelde invoering van het gemeenschappelijk Europees luchtruim door middel van een nieuw pakket maatregelen, waaronder wetgevingsvoorstellen (zoals de verduidelijking van het institutionele kader, de versterking van de marktprincipes voor het verrichten van luchtvaarnavigatiediensten, de versnelde invoering van SESAR, de nieuwe omschrijving van de prestatieregeling en de invoering van duidelijke handhavinginstrumenten voor de Commissie, in het bijzonder met betrekking tot functionele luchtruimblokken), zullen de bestaande obstakels worden weggewerkt, hetgeen ruime prestatie- en efficiëntiewinsten zal opleveren. Het zal leiden tot meer veiligheid in het Europese luchtvaartverkeer, lagere vervoerskosten voor burgers en ondernemingen en minder uitstoot van broeikasgassen van vliegtuigen door meer rechtstreekse routing.

Energie

Kernactie 4:

De tenuitvoerlegging en handhaving van het derde energiepakket verbeteren en grensoverschrijdende markten ten gunste van de consument verwezenlijken.

Een geïntegreerde energiemarkt draagt bij tot lagere energieprijzen en meer investeringen. Volgens ramingen zouden consumenten in de EU tot 13 miljard euro per jaar kunnen besparen indien zij allemaal zouden overstappen naar de goedkoopst beschikbare elektriciteitsstarieven¹⁷. Een geïntegreerde energiemarkt biedt de EU bovendien meer zekerheid dan 27 kleinschalige energiemarkten en vergemakkelijkt de overgang naar koolstofarme energiesystemen voor een zo laag mogelijke prijs.

Energie moet kunnen stromen waar zij nodig is, zonder dat de nationale grenzen fysieke obstakels vormen. In weerwil van de invoering van het derde energiepakket is de volledig geïntegreerde interne energiemarkt niet tot stand gekomen, hetgeen nadelige gevolgen heeft voor alle energieverbruikers waaronder de privéverbruikers. Om de overeengekomen doelstelling van een voltooide interne energiemarkt tegen 2014 te verwezenlijken, moeten de lidstaten de bestaande regels op ambitieuze wijze ten uitvoer

¹⁶ Volgens ramingen vermeld in verslagen van het prestatiebeoordelingsorgaan (Performance Review Body) van het gemeenschappelijk Europees luchtruim en van de commissie voor de evaluatie van de prestaties (Performance Review Commission).

¹⁷ Studie over de werking van de retaillelektriciteitsmarkt voor consumenten in de EU; http://ec.europa.eu/consumers/consumer_research/market_studies/retail_energy_market_study_en.htm

leggen en moet worden gezorgd voor een krachtige handhaving door onafhankelijke nationale en Europese autoriteiten. Bovendien zijn dit decennium omvangrijke investeringen in onze energiesystemen noodzakelijk om de Europese netwerken te moderniseren en de energievoorziening koolstofarm en meer energie-efficiënt te maken¹⁸.

De Commissie zal binnenkort met een mededeling komen om een inventaris op te maken van de stappen die reeds zijn ondernomen met het oog op de voltooiing van de interne energiemarkt, en om maatregelen voor te stellen die ervoor kunnen zorgen dat de Europese energiemarkt haar mogelijkheden volledig benut en voldoet aan de behoeften en verwachtingen van de Europese burgers en ondernemingen.

2.2. De mobiliteit van burgers en ondernemingen over de grenzen heen bevorderen

De mobiliteit van burgers en ondernemingen vormt de kern van de Europese integratie en van de interne markt. De Commissie zal blijven streven om haar visie waar te maken van een interne markt waarin burgers, werknemers en ondernemingen zich vrij over de grenzen kunnen verplaatsen wanneer of waar zij ook maar willen, zonder ongerechtvaardigde beperkingen ten gevolge van uiteenlopende nationale wetten en voorschriften. Mobiliteit is een basisvoorwaarde waaraan de interne markt moet voldoen om haar potentieel op sociaal, cultureel, politiek of economisch gebied te realiseren.

De prijs voor deze gebrekkige mobiliteit is hoog. Ondanks de toename van niet-gevulde vacatures sinds half 2009 hebben tal van lidstaten af te rekenen met torenhoge werkloosheidscijfers. Tegelijkertijd ondervinden ondernemingen in geval van grensoverschrijdende mobiliteit moeilijkheden om nieuwe bedrijfsprojecten te financieren en worden zij gehinderd door administratieve lasten. Hoewel de Europese agenda voor betere regulering in de bedrijfswereld reeds tot verbeteringen heeft geleid, moet blijvende aandacht worden besteed aan verlichting van onnodige lasten ten gevolge van regelgeving en administratie. Belangrijke verdere stappen in de richting van onze gemeenschappelijke visie zijn dan ook dat de grensoverschrijdende vraag en aanbod op de arbeidsmarkt op elkaar worden afgestemd, dat de toegang tot financiering wordt verbeterd en dat het ondernemingsklimaat in Europa wordt bevorderd.

Mobiliteit van burgers

Kernactie 5:

Het EURES-portaal ontwikkelen tot een echt Europees instrument voor arbeidsbemiddeling en aanwerving

De EU heeft belangrijke maatregelen genomen om de mobiliteit van burgers te vergemakkelijken. Dankzij Europese wetgeving kunnen werknemers hun wettelijke socialezekerheidsrechten meenemen naar de lidstaat waar zij werk zoeken. Deze wetgeving voorziet in erkenning van de beroepskwalificaties die in een andere lidstaat verkregen zijn. Het bestaande EURES-netwerk en de EURES-portaalsite verbinden de nationale overheidsdiensten voor arbeidsvoorziening onderling en bieden informatie en advies over vacatures en arbeidsomstandigheden in andere lidstaten.

De instrumenten en maatregelen om werkaanbiedingen en werkzoekenden in de lidstaten op elkaar af te stemmen zijn echter nog voor verbetering vatbaar, willen zij bijdragen tot

¹⁸ Het Europese stelsel van energievoorziening vereist investeringen ten belope van ongeveer 1 triljoen euro tegen 2020. Hiervan is alleen al voor elektriciteits- en gasnetwerken 200 miljard euro nodig. http://ec.europa.eu/energy/publications/doc/2011_energy2020_en.pdf

een echte Europese arbeidsmarkt. De Commissie zal EURES dan ook omvormen tot een krachtiger instrument voor aanwerving, arbeidsbemiddeling en vervulling van vacatures binnen de EU. Naast online-instrumenten, zoals Europass en het Europees kwalificatiekader, die de transparantie en de interoperabiliteit van bekwaamheden en kwalificaties moeten verbeteren, zal EURES door meer diensten beschikbaar te stellen de grensoverschrijdende mobiliteit van werknemers vergroten. Dit is een middel om de gebrekkige afstemming op de arbeidsmarkt te beperken, hetgeen een positief effect zal hebben op de economische activiteit en de werkgelegenheid. De Commissie zal onderzoeken of EURES ook de mogelijkheid heeft om ook stages en opleidingen in zijn aanbod op te nemen.

Er moet ook meer worden gedaan om de mobiliteit in de EU van werknemers uit derde landen te verhogen, met name door snelle goedkeuring door het Parlement en de Raad van de voorstellen inzake overplaatsing binnen een onderneming en inzake seizoensarbeiders.

De overdraagbaarheid van bijkomende socialezekerheidsrechten, waaronder pensioenen, vormt een belangrijk extra element dat doorslaggevend is voor de mobiliteit van werknemers tussen lidstaten. Zoals reeds aangegeven in de Akte voor de interne markt van april 2011 moet de mogelijkheid bestaan, met het oog op een vlotte mobiliteit, dat burgers hun arbeidspensioenrechten doen gelden en behouden wanneer zij naar een andere lidstaat verhuizen. De Commissie verheugt zich dat de Raad heeft ingestemd met nieuwe onderhandelingen over het gewijzigde wetsvoorstel van 2007 waarmee de Commissie dit doel nastreeft.

Toegang tot financiering

Kernactie 6:

Langetermijninvesteringen in de reële economie stimuleren door de toegang van retailbeleggers tot investeringsfondsen op lange termijn te vergemakkelijken.

Voor tal van ondernemingen in de EU is de toegang tot financiering door de financiële crisis aanmerkelijk moeilijker geworden, hoewel een kredietschaarste is afgewend mede dankzij de uitzonderlijke liquiditeitsverstrekking door het eurostelsel einde 2011. De financiële situatie blijft gespannen vooral voor startende ondernemingen en kmo's (kleine en middelgrote ondernemingen) en in landen waar de economie zwaar te lijden heeft onder de crisis. Doordat ten gevolge van de crisis 45 % minder durfkapitaal is aangetrokken, krijgen innovatieve ondernemingen af te rekenen met aanzienlijke beperkingen in de beschikbare financiering¹⁹.

Slimme, duurzame en inclusieve groei is sterk afhankelijk van de beschikbaarheid van financiering over een langere periode. Op EU-niveau is reeds actie ondernomen om langetermijninvesteringen in de reële economie te bevorderen, met name door de verstrekking van financiering door middel van Europese financiële instrumenten²⁰ en de Europese Investeringsbank²¹, het Europa 2020-initiatief inzake projectobligaties²² en het

¹⁹ Verslag van de voorzitter van groep van deskundigen inzake grensoverschrijdende afstemming tussen innovatieve ondernemingen en geschikte investeerders; Europese Commissie 2012; <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=6008&no=1>

²⁰ In het bijzonder in het cohesiebeleid.

²¹ Sinds het begin van de financiële crisis in 2008 heeft de Europese Investeringsbank financiële middelen ten belope van 40 miljard euro verstrekt aan meer dan 210 000 kmo's. Mededeling van de Europese Commissie: "Een actieplan ter verbetering van de toegang tot financiering voor kmo's"; COM(2011) 870 definitief.

actieplan van de Commissie ter verbetering van de toegang tot financiering voor kmo's, dat financiële en reglementaire maatregelen combineert. Als bijdrage tot de besprekingen in de Europese Raad over groei en banen heeft de Commissie een meer doelgerichte programmering met de lidstaten ondernomen met het oog op gebruik van structuurfondsen ter verbetering van toegang van kmo's tot financiële middelen, hetgeen ook een centraal aandachtspunt is voor de volgende financieringsperiode. De Commissie heeft daarnaast aangekondigd te zullen onderzoeken welke impact de nieuwe bankkapitaalvereisten ten gevolge van de invoering van de nieuwe Bazel III-normen hebben op een aantal belangrijke gebieden, zoals de financiering van kmo's.

Dit soort "langetermijninvestering" in de reële economie blijft echter aan beperkingen onderhevig. Concrete beleidsopties met betrekking tot deze aangelegenheid zullen worden onderzocht in het kader van het komende groenboek over langetermijnfinanciering in de Europese economie. Daarnaast zal de Commissie voorstellen indienen voor mogelijke vormen van investeringsfondsen op lange termijn. Investeringsfondsen kunnen nieuwe bronnen van financiering openstellen voor langetermijnprojecten en particuliere ondernemingen. Zij kunnen een aantrekkelijk aanbod vormen voor retailbeleggers die op lange termijn wensen te investeren, hun risico's willen spreiden en de voorkeur geven aan stabiele en regelmatige opbrengsten met minder volatiliteit, op voorwaarde dat het noodzakelijke niveau van bescherming voor de belegger gewaarborgd blijft.

Risicokapitaal is een levensnoodzakelijke aanvulling van bankfinanciering wanneer het erop aankomt kleine ondernemingen met groeipotentieel te financieren. In de Akte voor de interne markt I heeft de Commissie een verordening voorgesteld om het aantrekken van kapitaal en de grensoverschrijdende belegging daarvan door risicokapitaalfondsen te vergemakkelijken. De Commissie zal in 2012 haar onderzoek naar mogelijke fiscale belemmeringen voor grensoverschrijdende investeringen van risicokapitaal dan ook afronden en op basis daarvan verdere stappen overwegen om in 2013 oplossingen voor te stellen, ook om belastingontduiking en belastingontwijking te voorkomen²³.

Ondernemingsklimaat

Kernactie 7:

De Europese regels inzake insolventie moderniseren om ondernemingen betere overlevingskansen te verlenen en ondernemers zo een tweede kans te geven.

Ondernemingen die in Europa actief zijn, gedijen in het algemeen in een gunstig ondernemingsklimaat, dat de EU verder wil verbeteren door haar agenda voor betere regelgeving. Toch kan er nog meer gebeuren. Europa heeft behoefte aan moderne insolventiewetten waardoor fundamenteel gezonde ondernemingen beter kunnen overleven, ondernemers tot het nemen van redelijke risico's worden aangezet en schuldeisers gunstigere leningen kunnen verstrekken. Een moderne insolventiewet maakt het mogelijk dat ondernemers een tweede kans krijgen en zorgt voor snelle procedures van hoge kwaliteit in het belang van debiteuren en crediteuren. Wij moeten dus voorzien in voorwaarden voor EU-wijde erkenning van nationale regelingen voor insolventie en schuldaflossing, waarmee financieel noodlijdende ondernemingen opnieuw concurrerende marktdeelnemers kunnen worden. Wij moeten zorgen voor eenvoudige en

²² Het Europa 2020-initiatief inzake projectobligaties heeft tot doel institutionele investeerders op de kapitaalmarkt aan te trekken voor de financiering van infrastructuurprojecten. In juli 2012 heeft de EU een proeffase van het EU-EIB-initiatief voor projectobligaties gelanceerd.

²³ De Commissie houdt een openbare raadpleging. Zie

http://ec.europa.eu/taxation_customs/common/consultations/tax/2012_venture_capital_en.htm

efficiënte insolventieprocedures wanneer de activa of schulden zich in verschillende lidstaten bevinden. Er zijn regels nodig voor de insolventie van groepen ondernemingen die hun overlevingskansen maximaal willen behouden. De Commissie zal daartoe een wetgevingsvoorstel voor de modernisering van de Europese insolventieverordening indienen.

Wij moeten echter verder gaan. Thans bestaat in een aantal lidstaten weinig tolerantie voor faillissementen en de huidige regels zijn niet altijd bedoeld om goedmenende innovatieve ondernemingen ‘snel en goedkoop’ te laten falen. Wij moeten de weg inslaan van maatregelen en stimuli waarmee lidstaten het stigma van falen dat aan insolventie verbonden is, kunnen wegnemen en waarmee buitensporig lange aflossingstermijnen kunnen worden beperkt. Wij moeten ook onderzoeken hoe de efficiëntie van nationale insolventiewetten verder kan worden verbeterd zodat gelijke concurrentievoorwaarden voor ondernemingen, bedrijfsleiders en particulieren in de interne markt tot stand worden gebracht. De Commissie zal daarom komen met een mededeling en met een herziening van de Europese insolventieverordening.

Andere maatregelen zijn ook nodig om het ondernemingsklimaat verder te verbeteren. Onderling afwijkende nationale belastingstelsels veroorzaken aanzienlijke administratieve lasten voor grensoverschrijdende ondernemingen binnen de EU. Bijzondere problemen, niet het minst voor kmo's die actief willen zijn in een andere lidstaat, komen voort uit het feit dat elke lidstaat andere btw-regels en -procedures toepast²⁴. De Commissie heeft daarom aangekondigd dat zij een voorstel zal doen voor de invoering van modellen van btw-verklaring waarmee ondernemingen op vrijwillige basis een dergelijke modelverklaring kunnen invullen in plaats van telkens een ander btw-formulier in elke lidstaat²⁵.

De economische groei wordt steeds meer aangedreven door investeringen in immateriële activa, zoals O&O, octrooien en know-how. Dit vereist een verbetering van het ondernemingsklimaat zodat creativiteit en innovatie op efficiënte wijze worden bevorderd en beschermd. In aansluiting op het akkoord dat op de Europese Raad van juni is bereikt, zou het vaststellen van wetgeving over bescherming van het eenheidsoctrooi in de EU door middel van één gespecialiseerd rechtscollege, dit is een kernactie in de Akte voor de interne markt van april 2011, een belangrijke stap in die richting zijn. Hiermee moet het mogelijk worden in de lente van 2014 de eerste registratie van een Europees octrooi met eenheidswerking te verrichten en zo de kosten te drukken die aan het octrooieren in de Europese Unie en aan octrooigeschillen verbonden zijn. Om investeringen in immateriële activa aan te moedigen alsmede om innovatieve ondernemingen te ondersteunen die hun O&O-inspanningen in concurrentievoordelen moeten omzetten, zullen de diensten van de Commissie zich buigen over de kwestie van de waarderingmethoden voor intellectuele eigendom. Zij zullen het sterk versnipperde rechtskader voor bescherming van handelsgeheimen onderzoeken zodat het voor ondernemingen en onderzoekscentra veiliger en minder duur wordt om over de gehele interne markt kostbare kennis en informatie in licentie te verlenen, over te dragen of te delen.

2.3. De digitale economie in Europa ondersteunen

De digitale economie heeft ingrijpende gevolgen voor de interne markt. Met haar innovatie, snelheid en grensoverschrijdend bereik kan zij de integratie van de interne

²⁴ Mededeling van de Europese Commissie: “Actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten in de EU - Sectorale plannen ter vermindering van de lasten en acties in 2009”, COM(2009) 544, en http://ec.europa.eu/enterprise/policies/better-regulation/documents/ab_studies_2009_en.htm.

²⁵ Mededeling van de Europese Commissie “over de toekomst van de btw”; COM(2011) 851.

markt naar nieuwe hoogten brengen. De Commissie is de mening toegedaan dat de digitale economie duurzame economische en sociale voordelen oplevert op basis van moderne onlinediensten en snelle internetverbindingen. Alle burgers en ondernemingen moeten de kans krijgen deel te nemen aan de digitale economie en moeten ook beschermd worden tegen illegale handel. In een aantal sterke economieën nam de interneteconomie tijdens de periode 2006-2011 reeds 21 % van de groei van het BBP voor haar rekening²⁶. De digitale economie heeft daarnaast een sterke doorwerking in de economie (spillover), waar zij kan zorgen voor hogere productiviteit en nieuwe oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen zoals de veroudering van de bevolking, inclusie en opleiding.

Er zijn extra inspanningen nodig om de doelstellingen van de Digitale agenda voor Europa²⁷ en de mededeling over elektronische handel en onlinediensten²⁸ snel te bereiken. De versnippering van onlinediensten langs nationale grenzen verder aanpakken, de uitdaging van investeringen in hogesnelheidsnetwerken aangaan en de voordelen van een papierloze overheidsadministratie plukken, dat zijn een aantal belangrijke stappen die voor ons liggen.

Diensten

Kernactie 8:

Onlinediensten ondersteunen door betalingsdiensten in de EU efficiënter te maken

In de dienstensector bieden onlinediensten bijzondere kansen. Om deze voordelen te kunnen realiseren zijn de juiste begeleidende voorwaarden noodzakelijk, vooral over de grenzen heen. Zoals reeds aangegeven in de Akte voor de interne markt van april 2011, moet bijzondere aandacht worden geschonken aan betalings- en leveringsdiensten voor online bestelde goederen. Voorzover 35 % van de internetgebruikers niet online kopen omdat zij twijfels hebben over de betalingswijze en er belemmeringen voor de markttoegang blijven bestaan²⁹, moet in de eerste plaats de markt van het betalingsverkeer worden verbeterd. Een aantal zaken moeten worden aangepakt, zoals de ontoereikende harmonisering, het uitblijven van daadwerkelijke concurrentie op een aantal gebieden van kaart- en internetbetalingen en het gebrek aan stimuli voor technische normalisatie, bijvoorbeeld op het gebied van mobiele betalingen. De Commissie zal daarom een herziening van de richtlijn betalingsdiensten voorstellen. Zij zal ook een wetgevingsvoorstel voor multilaterale afwikkelingsvergoedingen voor kaartbetalingen indienen.

Efficiënte, betrouwbare en betaalbare pakketbezorgingsdiensten voor online bestelde goederen is eveneens een prioriteit en de Commissie zal in 2013 na een openbare raadpleging besluiten nemen over nieuwe stappen.

Zoals aangekondigd in de Akte voor de interne markt van april 2011, heeft de Commissie in juni van dit jaar een actieplan ingediend om in 2015 het groeipotentieel van de dienstenrichtlijn te benutten³⁰. De lidstaten en de Commissie moeten samenwerken om

²⁶ McKinsey Global Institute, "Internet matters, the net's sweeping impact on growth, jobs and prosperity", mei 2011.

²⁷ Mededeling van de Europese Commissie: "Een digitale agenda voor Europa", COM(2010) 245 definitief.

²⁸ Mededeling van de Europese Commissie: "Een coherent kader voor een groter vertrouwen in de digitale eengemaakte markt voor elektronische handel en onlinediensten", COM(2011) 942.

²⁹ Communautaire enquête van Eurostat betreffende het ICT-gebruik door gezinnen en individuele personen (2009).

³⁰ Indien dit plan volledig door alle lidstaten wordt uitgevoerd, zal het een groei van het Europese BBP met 2,6 % teweegbrengen. Mededeling van de Europese Commissie: "Een partnerschap voor nieuwe

deze acties onmiddellijk uit te voeren, zoals door de Europese Raad gevraagd is. Daarbij moet bijzondere aandacht worden geschonken aan de volledige naleving van de dienstenrichtlijn en de maximale benutting van de economische effecten, het geplande handvest voor volledig elektronische centrale contactpunten en de wederzijdse evaluatie van de regels inzake gereguleerde beroepen. Ook moet worden gezorgd voor de volledige toepassing van het non-discriminatieverbod van de dienstenrichtlijn, waarbij dienstverrichters tussen hun klanten geen onderscheid op grond van nationaliteit of verblijfplaats mogen maken, tenzij daarvoor een objectieve rechtvaardiging bestaat.

In het kader van het komende Europees actieplan voor de detailhandel zal de Commissie haar inspanningen opvoeren om overeenkomstig de in de Akte voor de interne markt van april 2011 aangegane verbintenis oneerlijke handelspraktijken op te sporen en te bestrijden. Dergelijke praktijken zijn bijzonder schadelijk voor kmo's. Wanneer er onvoldoende vooruitgang wordt geboekt in het wegwerken van oneerlijke handelspraktijken, ook in het kader van het Forum op hoog niveau voor een beter werkende voedselvoorzieningsketen, zal de Commissie in 2013 nagaan of er verdere stappen noodzakelijk zijn.

Een digitale interne markt

Kernactie 9:

Lagere kosten en meer efficiëntie bereiken in de ontwikkeling van infrastructuur voor supersnelle communicatie.

Toegang tot supersnel breedband is een belangrijke factor voor innovatie, concurrentievermogen en werkgelegenheid. Een toename met 10 % van de breedbandpenetratie kan leiden tot een jaarlijkse stijging met 1-1,5 % van het BBP³¹ en een stijging van de arbeidsproductiviteit met 1,5 %³². Innovatie in ondernemingen door breedband creëert werkgelegenheid en kan tegen 2020 tot 2 miljoen extra banen opleveren³³.

Ondanks alle vooruitgang heeft de EU nog steeds af te rekenen met onderinvestering in de aanleg van supersnelle breedbandnetwerken in de interne markt en de in de Digitale agenda aangehaalde doelstellingen op het gebied van supersnel internet zijn nog lang niet bereikt³⁴. De interne markt kan helpen nog veel snellere vooruitgang te boeken door een belangrijke onderliggende oorzaak van deze "latentie" in de investeringen aan te pakken, namelijk de onnodig hoge kosten van de civieltechnische werken die tot 80 % van de totale kostprijs kunnen belopen en die met een kwart kunnen worden verminderd door gewoon te zorgen voor onderling hergebruik van bestaande infrastructuur voor nutsvoorzieningen³⁵. De Commissie zal gemeenschappelijke regels voorstellen die exploitanten in staat moeten stellen de potentiële kostenvermindering in het gebruik van breedband volledig te benutten.

groei in diensten 2012-2015", COM(2012) 261. De Commissie zal rapporteren over de voortgang in de tenuitvoerlegging van de dienstenrichtlijn in het kader van haar jaarlijkse groeianalyse 2013.

³¹ Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T., en Woessman, L. (2009) Broadband infrastructure and economic growth (CESinfo Working Paper no. 2861.

³² Booz & Company (2012) Maximising the impact of Digitalisation http://www.booz.com/media/uploads/BoozCo_Maximizing-the-Impact-of-Digitization.pdf

³³ Ramingen van de Commissie op basis van nationale studies (Liebenau, J., Atkinson, R., Karrberg, P., Castro, D. and Ezell, S., 2009, *The UK Digital Road to Recovery*; Katz R.L. et al , 2009, *The Impact of Broadband on Jobs and the German Economy*.

³⁴ Mededeling van de Europese Commissie: "Een digitale agenda voor Europa", COM(2010) 245.

³⁵ Analysys Mason (2008), *The costs of deploying fibre-based next-generation broadband infrastructure*.

Het voorstel van de Commissie voor een financieringsfaciliteit voor Europese verbindingen (Connecting Europe Facility) moet snel door het Europees Parlement en de Raad worden goedgekeurd. Door daadkrachtig gebruik van de EU-begroting als hefboom om privé-investeringen aan te trekken in een sleutelsector van de economie, wordt op die manier een efficiënte aanleg van infrastructuur voor supersnelle breedband en digitale diensten bevorderd.

Om onze visie van de digitale interne markt te verwezenlijken moet de EU snel werk maken van een aantal andere kwesties, zoals optimaal spectrumgebruik in de interne markt. Ook is verdere reflectie nodig over de vraag of het Europese recht inzake telecommunicatie en auteursrechten moet worden aangepast. De Commissie neemt zich voor werk te maken van deze kwestie, te beginnen door follow-up van het Groenboek betreffende de onlinedistributie van audiovisuele werken en door een snelle voltooiing van de herziening van de auteursrechtenrichtlijn van 2001.

Elektronische facturatie in aanbestedingen

Kernactie 10:

Elektronische facturatie invoeren als standaardvorm van facturatie voor aanbestedingen

De overgang naar een papierloze overheidsadministratie, vooral voor grensoverschrijdend gebruik, moet voor de Europese Unie en de lidstaten een doelstelling op middellange termijn zijn. In de Digitale agenda voor Europa³⁶ wordt opgeroepen meer gebruik te maken van elektronische overheidsdiensten, met tegen 2015 gebruik door 50 % van de Europese burgers en 80 % van de Europese ondernemingen. Een veelbelovende toepassing daarvan is elektronische facturatie, een facturatiemethode waartoe door de Commissie is opgeroepen en die tegen 2020 moet overheersen³⁷.

Door de invoering van wetgeving waardoor elektronische facturatie in aanbestedingsprocedures de norm wordt, zal de aanbestedingsmarkt als leidende markt voor elektronische facturatie optreden, hetgeen het bredere gebruik ervan in de economie zal aanzwengelen. Door dergelijke ingrepen worden aanbestedingsprocedures in de fase na de gunning efficiënter en goedkoper voor de betrokken partijen alsook voor de belastingbetaler. Elektronische facturatie zal zo ook bijdragen tot kortere betalingstermijnen voor overheidsdiensten. Uit een voorlopige raming blijkt dat voor de overheidssector in de komende vijf jaar potentieel ongeveer 1 miljard euro per jaar kan worden bespaard indien alle facturen in elektronisch formaat worden ingediend³⁸.

Daarnaast is optreden noodzakelijk om te voorkomen dat de interne markt verder versnipperd raakt door de aan de gang zijnde invoering van nationale systemen voor elektronische facturatie die gebaseerd zijn op afwijkende, vaak nationale, normen. Dit verhoogt de complexiteit en de kostprijs voor ondernemingen die grensoverschrijdende opdrachten van overheidsinstanties binnen de EU aanvaarden. De Commissie zal daarom concrete acties voorstellen om deze doelstellingen in 2013 te verwezenlijken.

³⁶ Mededeling van de Europese Commissie: "Een digitale agenda voor Europa", COM(2010) 245.

³⁷ Mededeling van de Europese Commissie: "De voordelen van elektronische facturering voor Europa benutten", COM(2010)712.

³⁸ Dit bedrag is gebaseerd op eigen ramingen die de Commissie aan de hand van openbare gegevens heeft gemaakt. De werkelijke gevolgen van het initiatief van de Commissie op dit gebied kunnen afwijken van dit bedrag.

De overgang naar elektronische facturatie in aanbestedingen vormt een aanvulling op de thans lopende modernisering van de Europese aanbestedingsregels³⁹, die een kernactie vormt in de Akte voor de interne markt van april 2011. Overheidsdiensten die reeds elektronische middelen gebruiken voor de aanbesteding van goederen, diensten en werken, rapporteren besparingen tussen 5 en 20 %. De invoering van elektronische aanbestedingen in heel Europa kan overheidsbesparingen ten belope van minstens 100 miljard euro per jaar opleveren⁴⁰. Hiermee rekening houdend heeft de Commissie de volledige overgang naar elektronische aanbesteding in de fase vóór de gunning voorgesteld tegen half 2016⁴¹. De Raad en het Parlement moeten dit voorstel onverwijld goedkeuren.

2.4. Sociaal ondernemerschap, cohesie en consumentenvertrouwen versterken

Nu de economische crisis de meest kwetsbare groepen in onze samenleving en in onze streken het hardste treft, is de Commissie van mening dat de beleidsmaatregelen van de interne markt inclusieve groei zonder discriminatie teweegbrengen, economische en sociale participatie mogelijk maken en territoriale samenhang bevorderen. In juli 2012 bedroeg de werkloosheid in de EU gemiddeld 10,4 %⁴² en leven circa 81 miljoen Europese burgers aan de rand van de armoede⁴³, hetgeen dringende actie noodzakelijk maakt. De beleidsmaatregelen in het kader van de interne markt moeten helpen de wortels van de uitsluiting in onze samenleving aan te pakken.

De sociale economie en sociale ondernemingen zijn belangrijke actoren in sociale innovatie, integratie en vertrouwen. Om het vertrouwen in de interne markt te ondersteunen en de sociale markteconomie te versterken zijn plichtsbewuste en innovatieve ondernemingen nodig die een positieve invloed kunnen doen gelden op de samenleving en het milieu. Consumenten moeten ook vertrouwen kunnen hebben om ten volle van de interne markt gebruik te maken en zich veilig te voelen wanneer zij goederen en diensten verbruiken die zij in eigen land of in een andere lidstaat aankopen.

Consumenten

Kernactie 11:

De veiligheid van in de EU verhandelde producten verbeteren door meer coherentie te brengen in de regels inzake productveiligheid en markttoezicht en door te zorgen voor betere handhaving daarvan

De EU beschikt over een snel, efficiënt en betrouwbaar netwerk om te zorgen voor de naleving van de veiligheidsregels. De coherentie en de handhaving van de bestaande mechanismen kan echter verder worden verbeterd. In een interne markt waarin producten vrij in de handel worden gebracht op het nationale grondgebied van 27 landen, moet het markttoezicht daarop zeer goed worden gecoördineerd om snel te kunnen optreden over een grote oppervlakte. Markttoezicht moet het mogelijk maken onveilige of schadelijke producten op te sporen en van de markt te halen of te houden terwijl oneerlijke en

³⁹ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het gunnen van overheidsopdrachten, COM/2011/0896 definitief, en voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het gunnen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten, COM(2011) 895 definitief, een kernactie in de Akte voor de interne markt I.

⁴⁰ Mededeling van de Europese Commissie: "Een strategie voor e-aanbesteding", COM(2012) 179 final.

⁴¹ Mededeling van de Europese Commissie: "Een strategie voor e-aanbesteding", COM(2012) 179 final.

⁴² Eurostat.

⁴³ Eurostat EU-SILC, referentiejaar 2010.

misdadige exploitanten moeten worden bestraft. Markttoezicht moet ook afschrikkend werken.

De Commissie zal een pakket van wetgevende en niet-wetgevende maatregelen voorstellen dat een meer homogene interne markt voor consumenten zal opleveren met veilige en conforme producten en een betere bescherming van de gezondheid, de veiligheid en het milieu. Deze maatregelen zullen ook de nalevingskosten voor ondernemingen doen zakken en oneerlijke concurrentie door bedrieglijke exploitanten tegengaan, in het bijzonder door betere coördinatie van de controles van de productveiligheid aan de buitengrenzen van de EU.

Consumenten verlangen ook steeds meer informatie over de producten die zij aankopen. Transparantie en vergelijkbaarheid van informatie zijn van groot belang om consumenten te kunnen helpen bij het maken van een verstandige keuze. Zoals aangekondigd in de Akte voor de interne markt van april 2011, zal de Commissie een methodologie voorstellen om de milieugevolgen (waaronder de uitstoot van broeikasgassen) van producten te berekenen en zij zal manieren voorstellen om dit aan de consumenten mee te delen.

Sociale cohesie en sociaal ondernemerschap

Kernactie 12:

Alle EU-burgers toegang geven tot een elementaire betaalrekening, tarieven voor bankrekeningen transparant en vergelijkbaar maken en het overstappen tussen bankrekeningen vereenvoudigen

Toegang tot betaalrekeningen en andere bankdiensten is van cruciaal belang om aan het economische en sociale leven te kunnen deelnemen, hoewel discriminatie, bijvoorbeeld op grond van verblijfplaats, nationaliteit of laag inkomensniveau, nog steeds voorkomt. Door het gamma diensten dat daaraan verbonden is, speelt een betaalrekening een belangrijke rol in de integratie van burgers in de ruimere sociale en economische gemeenschap. Ter bevordering van sociale en territoriale samenhang en van mobiliteit moet ondersteuning worden gegeven aan burgers die moeilijkheden ervaren bij het openen van een bankrekening. Voorts blijken er op het gebied van duidelijke informatie over banktarieven hardnekkige problemen te bestaan, waardoor het voor EU-burgers moeilijk wordt om weloverdachte keuzes te maken. Het gevolg is dat consumenten niet geneigd zijn van bankrekening te veranderen omdat aanbiedingen moeilijk te vergelijken zijn. De Commissie zal wetgevingsvoorstellen indienen om dergelijke problemen aan te pakken.

In haar initiatief voor sociaal ondernemerschap van oktober 2011⁴⁴ heeft de Commissie een actieplan opgesteld om de rol van sociale ondernemingen in de interne markt te versterken, zoals aangekondigd in de Akte voor de interne markt van april 2011. Het actieplan wordt momenteel uitgevoerd in nauwe samenwerking met de expertisegroep voor sociaal ondernemerschap en desbetreffende belanghebbenden. Begin 2014 zal de Commissie de geboekte vooruitgang inventariseren en nagaan wat verder nog moet worden gedaan om het sociale ondernemerschap te bevorderen. Op 1 oktober 2012 heeft de Commissie de prijs voor sociale innovatie ter nagedachtenis van Diogo Vasconcelos gelanceerd.

Op het gebied van sociaal ondernemerschap komt het er momenteel vooral op aan instrumenten te ontwikkelen om het vertrouwen in en de zichtbaarheid van sociale ondernemingen te verhogen. Er moeten nieuwe instrumenten worden afgesproken om

⁴⁴ Mededeling van de Europese Commissie: "Initiatief voor sociaal ondernemerschap", COM(2011) 682.

consumenten, bankiers, investeerders en overheidsinstanties te tonen dat sociale ondernemingen positieve opbrengsten geven. De Commissie zal een methodologie ontwikkelen om de sociaaleconomische voordelen van sociale ondernemingen te meten. Voor de impact op de gemeenschap moeten nauwkeurige en systematische metingen worden ontwikkeld, zonder dat de betrokken regels deze ondernemingen verstikken, zodat wordt aangetoond dat investeringen in sociale ondernemingen aanzienlijke besparingen en opbrengsten opleveren (bv. belastingen of creatie van banen). Zo zijn er onder meer methodologieën voor het meten van de maatschappelijke impact nodig om uitvoering te geven aan het voorstel inzake Europese sociaalondernemersfondsen of aan het financiële instrument ter ondersteuning van het sociaal ondernemerschap dat opgezet is in het programma voor sociale verandering en innovatie, waarover momenteel onderhandelingen lopen met het Europees Parlement en de Raad.

Aangezien proactieve betrokkenheid van werknemers bij hun onderneming een sterke invloed heeft op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en productiviteit, zal de Commissie zich eveneens toeleggen op onderwerpen als coöperaties en aandeelhouderschap van werknemers.

Ten slotte mag een handicap, zelfs wanneer deze samengaat met ouderdom, personen en groepen niet verhinderen voordeel te halen uit de interne markt. De Commissie werkt momenteel aan een initiatief om de toegang van personen met een handicap tot goederen en diensten in de interne markt te verbeteren.

3. CONCLUSIE

In de Akte voor de interne markt II worden twaalf onmiddellijke prioriteiten vastgesteld, waaraan de Commissie zich zal wijden om de groei, de werkgelegenheid en het vertrouwen in de interne markt te ondersteunen. Dit zijn de volgende stappen naar de verwezenlijking van onze visie van een sterk concurrerende sociale markteconomie. Wij moeten gezamenlijk optreden, vooral met de Europese instellingen en met de lidstaten, om deze visie zo snel mogelijk in de praktijk om te zetten. De Commissie verbindt er zich toe alle belangrijke wetgevingsvoorstellen tegen de lente van 2013 en alle niet-wetgevende voorstellen uiterlijk vóór het einde van dat jaar in te dienen. De Commissie verzoekt het Europees Parlement en de Raad alle belangrijke wetgevingsmaatregelen in een snelle procedure te behandelen en deze tegen de lente van 2014 prioritair goed te keuren.

Indien de Akte voor de interne markt II snel wordt uitgevoerd, zal zij samen met de resultaten van de Akte voor de interne markt I nieuwe wegen openen naar groei, werkgelegenheid en sociale samenhang voor 500 miljoen Europeanen. Dan zal blijken dat Europa vastbesloten is door middel van een gemeenschappelijke agenda nieuwe groei tot stand te brengen als uitweg uit de crisis. Wij moeten daar samen aan werken, snel en met ambitie. Wij hebben geen tijd te verliezen.

**BIJLAGE I: LIJST VAN KERNACTIES IN AKTE VOOR DE INTERNE
MARKT II**

	<i>Hefboom</i>	<i>Kernactie</i>	<i>Voorstel van de Commissie</i>
<i>De ontwikkeling van volledig geïntegreerde netwerken in de interne markt</i>			
1	Spoorvervoer	<i>Een vierde spoorwegpakket aannemen om kwaliteit en kostenefficiëntie van passagiersvervoer per spoor te verbeteren</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q4 2012
2	Vervoer over zee	<i>Het “blauwe gordel”-pakket aannemen om een interne markt voor zeevervoer in te voeren</i>	Pakket van wetgevende en niet-wetgevende maatregelen in te dienen in Q2 2013
3	Luchtvervoer	<i>De invoering van het gemeenschappelijk Europees luchtruim versnellen door een nieuw pakket van maatregelen</i>	Actieplan met wetgevingsmaatregelen in te dienen in Q2 2013
4	Energie	<i>Een actieplan uitvoeren om te komen tot betere toepassing en handhaving van het derde energiepakket</i>	Actieplan in te dienen in Q4 2012
<i>De mobiliteit van burgers en ondernemingen over de grenzen heen bevorderen</i>			
5	Mobiliteit van burgers	<i>Het EURES-portaal ontwikkelen tot een echt Europees instrument voor arbeidsbemiddeling en aanwerving</i>	Wetgevingsbesluit door de Commissie vast te stellen in Q4 2012
6	Toegang tot financiering	<i>Langetermijninvesteringen in de reële economie stimuleren door de toegang van retailbeleggers tot investeringsfondsen op lange termijn te vergemakkelijken.</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q2 2013
7	Ondernemingsklimaat	<i>De Europese regels inzake insolventie moderniseren om ondernemingen betere overlevingskansen te geven en ondernemers zo een tweede kans te verschaffen</i>	Wetgevingsvoorstel en mededeling in te dienen in Q4 2012
<i>De digitale economie in Europa ondersteunen</i>			
8	Diensten	<i>De richtlijn betalingsdiensten herzien en een voorstel voor multilaterale afwikkelingsvergoedingen indienen om betalingsdiensten in de EU</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q2 2013

		<i>efficiënter te maken</i>	
9	Een digitale interne markt	<i>Gemeenschappelijke regels vaststellen om de kosten voor de ontwikkeling van supersnelle breedbandnetwerken te verminderen</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q1 2013
10	Aanbestedingen en elektronische facturatie	<i>Wetgeving vaststellen om elektronische facturatie in te voeren als standaardvorm van facturatie voor aanbestedingen</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q2 2013
<i>Sociaal ondernemerschap, cohesie en consumentenvertrouwen versterken.</i>			
11	Consumenten	<i>De veiligheid van in de EU verhandelde producten verhogen door een herziene richtlijn algemene productveiligheid, één enkele nieuwe verordening betreffende markttoezicht en een flankerend actieplan</i>	Pakket van wetgevende en niet-wetgevende maatregelen in te dienen in Q4 2012
12	Sociale cohesie en sociaal ondernemerschap	<i>Een wetgevingsinitiatief nemen om alle Europese burgers toegang tot een elementaire betaalrekening te geven, de transparantie en de vergelijkbaarheid van banktarieven te verzekeren en het overstappen tussen bankrekeningen te vereenvoudigen</i>	Wetgevingsvoorstel in te dienen in Q4 2012

BIJLAGE II: AKTE VOOR DE INTERNE MARKT I: STAND VAN ZAKEN

<i>Hefboom</i>	<i>Actie</i>	<i>Maatregel of resultaat / Stand</i>
<i>Toegang van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) tot financiering</i>	KERNACTIE <i>Wetgeving over risicokapitaalfondsen invoeren</i>	Europese Commissie heeft op 7 december 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Actieplan over toegang van kmo's tot financiering aannemen	Europese Commissie heeft op 7 december 2011 actieplan aangenomen.
	Herziening van transparantierichtlijn	Europese Commissie heeft op 25 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Herziening van verordening tot uitvoering van prospectusrichtlijn	Europese Commissie heeft op 30 maart 2012 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Herziening van richtlijn marktmisbruik	Europese Commissie heeft op 20 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Herziening van MiFID-richtlijn	Europese Commissie heeft op 20 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
<i>Mobiliteit van burgers</i>	KERNACTIE <i>Herziening van stelsel voor erkenning van beroepskwalificaties</i>	Europese Commissie heeft op 19 december 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Het Witboek over pensioenen publiceren	Europese Commissie heeft Witboek op 16 februari 2012 gepubliceerd.
	Wetgeving vaststellen over aanvullende pensioenrechten (overdraagbaarheid)	Europese Commissie heeft op 9 oktober 2007 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Herziening van richtlijn inzake instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's)	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>
	Een Europees vaardighedenpaspoort indienen	<i>Europese Commissie bereidt paspoort voor.</i>
	Aanbeveling over niet-formeel en informeel leren door de Raad laten aannemen.	Europese Commissie heeft voorstel voor aanbeveling van de Raad op 5 september 2012 ingediend.

Intellectuele-eigendomsrechten (IER)	KERNACTIE Wetgeving vaststellen voor invoering van eenheidsoctrooibeschermin	Europese Commissie heeft op 13 april 2011 wetgevingsvoorstellen ingediend.
	Onderzoek doen naar de ontwikkeling van een instrument voor de valorisatie van IER	<i>Europese Commissie onderzoekt mogelijkheden voor ontwikkeling van een dergelijk instrument.</i>
	Wetgeving over collectief rechtenbeheer vaststellen	Europese Commissie heeft op 11 juli 2012 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Wetgeving vaststellen over verweesde werken	Europese Commissie heeft op 24 mei 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Rol van Waarnemingscentrum voor namaak en piraterij versterken	Verordening op 19 april 2012 door het Europees Parlement en de Raad vastgesteld op basis van een wetgevingsvoorstel dat de Commissie op 24 mei 2011 had ingediend.
	Piraterij en namaak effectiever bestrijden	<i>Europese Commissie houdt raadpleging over de volgende stappen.</i>
	Wetgevingsvoorstel indienen om bestaande douaneverordening te wijzigen	Europese Commissie heeft op 24 mei 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Het Europese stelsel van handelsmerken moderniseren	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>
Consumenten	KERNACTIE Wetgeving vaststellen over alternatieve geschillenbeslechting/ beslechting van onlinegeschillen	Europese Commissie heeft op 29 november 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Werkzaamheden voor Europese aanpak van collectief verhaal voortzetten	<i>Europese Commissie onderzoekt beleidsopties.</i>
	Richtlijn algemene productveiligheid herzien	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>

	Actieplan voor markttoezicht opstellen	<i>Europese Commissie bereidt actieplan voor.</i>
	Initiatief inzake milieuvoetafdruk van producten voorstellen	<i>Europese Commissie bereidt initiatief voor.</i>
	Mededeling over passagiersrechten bekendmaken	Europese Commissie heeft op 19 december 2011 mededeling aangenomen.
	Herziening van richtlijn over pakketreizen	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>
	Zorgen voor transparantie van banktarieven	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>
	Wetgeving voorstellen ter bescherming van leners op hypotheekmarkten	Europese Commissie heeft op 31 maart 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
Diensten	<i>KERNACTIE Wetgeving over Europees normalisatiestelsel herzien</i>	Europese Commissie heeft op 1 juni 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Tenuitvoerlegging van dienstenrichtlijn verzekeren	Europese Commissie heeft op 8 juni 2012 mededeling aangenomen.
	Prestatiecontrole verrichten op de gezamenlijke toepassing van gemeenschapswetgeving, zoals in de praktijk ten uitvoer gelegd en toegepast door lidstaten in sleutelsectoren (bouw, toerisme, zakelijke diensten)	Europese Commissie heeft op 8 juni 2012 mededeling aangenomen.
	Initiatief lanceren om oneerlijke handelspraktijken te bestrijden	<i>Europese Commissie bereidt mededeling voor.</i>
	Groep op hoog niveau over zakelijke diensten oprichten	<i>Europese Commissie bereidt oprichting van groep op hoog niveau voor.</i>
Netwerken	<i>KERNACTIE Wetgeving over energie- en vervoersinfrastructuur aannemen om strategische projecten te ontwikkelen</i>	Europese Commissie heeft op 19 oktober 2011 wetgevingsvoorstellen ingediend.
	Besluit tot invoering van programma voor radiospectrumbeleid aannemen	Op 15 februari 2012 is door het Europees Parlement en de Raad een besluit vastgesteld op basis van een wetgevingsvoorstel dat de Commissie op 20 september 2010 had ingediend.

Een digitale interne markt	KERNACTIVITEITEN Wetgeving inzake elektronische handtekening, elektronische identificatie, elektronische authenticatie aannemen	Europese Commissie heeft op 4 juni 2012 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Voorstellen over roamingtarieven indienen	Op 30 mei 2012 is door het Europees Parlement en de Raad een verordening vastgesteld op basis van een wetgevingsvoorstel dat de Commissie op 6 juli 2011 had ingediend.
	Actieplan voor ontwikkeling van elektronische handel indienen	Europese Commissie heeft op 11 januari 2012 actieplan aangenomen.
	De lidstaten richtsnoeren verstrekken over niet-gerechtvaardigde discriminatie op grond van nationaliteit/land van verblijf	Europese Commissie heeft op 8 juni 2012 werkdocument van de diensten voorgesteld als onderdeel van het dienstenpakket.
	Richtlijn over overheidsinformatie herzien	Europese Commissie heeft op 12 december 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
Sociaal ondernemerschap	KERNACTIE Wetgeving ter bevordering van ontwikkeling van sociale investeringsfondsen aannemen	Europese Commissie heeft op 7 december 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Wetgeving voor de invoering van een Europees statuut voor stichtingen opstellen	Europese Commissie heeft op 8 februari 2012 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Initiatief voor sociaal ondernemerschap lanceren	Europese Commissie heeft op 25 oktober 2011 initiatief gelanceerd.
	Een mededeling over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) aannemen	Europese Commissie heeft op 25 oktober 2011 mededeling aangenomen.
	Wetgevingsvoorstel over niet-financiële rapportage van ondernemingen aannemen	<i>Europese Commissie bereidt wetgevingsvoorstel voor.</i>
Fiscale bepalingen	KERNACTIE Richtlijn energiebelasting herzien	Europese Commissie heeft op 13 april 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor vennootschapsbelasting (CCCTB) invoeren	Europese Commissie heeft op 16 maart 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Elementen voor btw-strategie aanwijzen	Europese Commissie heeft op 6 december 2011 mededeling aangenomen.

	Problemen inzake grensoverschrijdende belastingheffing bij burgers oplossen	Europese Commissie heeft op 11 november 2011 een mededeling aangenomen over manieren om dubbele belasting aan te pakken en op 15 december 2011 een mededeling en een aanbeveling over successiebelastingen.
Sociale samenhang	KERNACTIE <i>Wetgeving invoeren voor de tenuitvoerlegging van de richtlijn inzake terbeschikkingstelling van werknemers en ter verduidelijking van uitoefening van vrijheid van vestiging/dienstverrichting in samenhang met sociale basisrechten</i>	Europese Commissie heeft op 21 maart 2012 wetgevingsvoorstellen ingediend maar heeft vervolgens het voorstel ter verduidelijking van uitoefening van vrijheid van vestiging/dienstverrichting in samenhang met sociale basisrechten, ingetrokken.
	Mededeling over diensten van algemeen economisch belang voorstellen	Europese Commissie heeft op 20 december 2011 mededeling aangenomen.
	Post-Altmark-pakket herzien	Europese Commissie heeft op 20 december 2011 wetgevend besluit aangenomen.
	Initiatief inzake toegang tot elementaire betalingsrekening voorstellen	Europese Commissie heeft op 18 juli 2011 aanbeveling aangenomen.
Ondernemings klimaat	KERNACTIE <i>Wetgeving ter vereenvoudiging van de jaarrekeningenrichtlijnen aannemen</i>	Europese Commissie heeft op 25 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Richtlijn aannemen ter vereenvoudiging van de verplichtingen inzake financiële verslaggeving van specifieke micro-entiteiten	Op 14 maart 2012 is door het Europees Parlement en de Raad een verordening vastgesteld op basis van een wetgevingsvoorstel dat de Commissie op 26 februari 2009 had ingediend.
	Het statuut van de Europese besloten vennootschap vaststellen	Europese Commissie heeft op 25 juni 2008 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Een facultatief instrument in het Europese verbintenissenrecht vaststellen	Europese Commissie heeft op 11 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Verordening ter vereenvoudiging van grensoverschrijdende invordering van schulden vaststellen	Europese Commissie heeft op 20 juli 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
Overheidsopdrachten	KERNACTIE <i>Aanbestedingsrichtlijnen herzien</i>	Europese Commissie heeft op 20 december 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.
	Richtlijn (tot wijziging) inzake de gunning van concessieovereenkomsten	Europese Commissie heeft op 20 oktober 2011 wetgevingsvoorstel ingediend.

	vaststellen	
	Wetgeving inzake aanbestedingen met derde landen invoeren	Europese Commissie heeft op 21 maart 2012 wetgevingsvoorstel ingediend.